

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2010. gada 13.oktobrī

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

149. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: J.Asaris, A.Cinis, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, J.Zilgalvis
Konsultanti:
V.Cielava – jurists
V. Brūzis - Rīgas pilsētas būvvalde
J.Dripe – Rīgas pilsētas arhitekts
Projektu pārstāvji:
Z. Bikše – projekts „Pārtikas tirdzniecības – kafējnīcas paviljons Peldu ielā b/n”;
J. Poga – ēkas rekonstrukcija un paplašināšana Mārstaļu ielā 3;
lasītavas pagaidu telpu izbūve 3.ģimnāzijā.

Sēdi vada: A.Kronbergs

Sēdi protokolē: K.Geile

Sēdi atklāj: 15.00

1.

Padomes 149. sēdes darba kārtība (Pielikums nr. 1.)

Padomei nav iebildumu pret darba kārtību.

2.

Padomes 150. sēde un tās darba kārtība

150. sēdi sasaukt 27. oktobrī plkst. 15:00.

151. sēdi sasaukt 3. novembrī plkst. 15:00.

3.

Pārtikas tirdzniecības – kafējnīcas paviljona (īslaicīgas lietošanas būves)

Peldu ielā b/n Rīgā, uzstādīšanas iecere. Projektētājs: Vizuālās modelēšanas studija; Iesniedzējs: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (pamatojoties uz Rīgas pilsētas būvvaldes 17.08.2010. PAU nr. BV-10-3611-nr 2.7.2. punkta nosacījumu).

Ziņo: J. Asaris. Inspekcijā saskaņošanai saņemts iesniegums pārtikas tirdzniecības – kafējnīcas paviljona (īslaicīgas lietošanas būve) uzstādīšanas iecere. Izvērtējot dokumentāciju konstatēts, ka Rīgas pilsētas būvvaldes izsniegtajā Plānošanas un arhitektūras uzdevumā norādīts, ka pirms projektēšanas darbu uzsākšanas jāsaņem Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes viedoklis par ideju konkursa rīkošanas nepieciešamību, līdz ar to Inspekcija iesniegusi šo jautājumu izvērtēšanai Padomē.

V. Brūzis: Izvērtējot būvniecības priekšlikumu, Rīgas pilsētas būvvaldē izvirzīts jautājums par konkursa nepieciešamību. Uzskata, ka jautājums jāvērtē konceptuāli par īslaicīgu būvju izvietojuma kārtību.

A.Cinis: Būtu jāvienojas, kādos gadījumos šādus priekšlikumus jāvērtē Padomē. Priekšlikums: pilnīgi pietiktu, ja šādas ieceres izvērtētu Būvvalde un VKPAI, Padomes atzinumu lūdzot gadījumos, kad atšķiras viedoklis. Šobrīd ir gadījumi, kad šādām būvēm tiek rīkoti arhitektu ideju konkursi un ir gadījumi, kad iztiek bez konkursa.

Arhitekta Z. Bikše informē par ieceri. Tiek piedāvāti divi varianti fasādes apdarei: metāla – *fasetti* apdare, pasvītrotot būves linearitāti. Vienlaikus uzskatot, ka īslaicīgas lietošanas būvei metāla apdare varētu būt piemērota. Otrs variants – kokskaidu lokšņu materiāls, savā ziņā cēlāks materiāls, bet nenodrošina linearitāti.

A.Kronbergs: secina, ka Padomei jālemj par situāciju kopumā un par konkrēto gadījumu. Aicina klātesošos izteikties.

Izsakās: J. Dripe, A. Cinis, I. Urtāne, J. Dambis.

J. Dripe uzskata, ka šādas ieceres jāvērtē Padomē gadījumos, kad institūcijām ir šaubas par rezultātu, tad Padome operatīvi lemj par konkursa nepieciešamību.

A.Cinis: mums ir negatīva pieredze ar šādu būvi Stacijas laukumā. Problēmas radās, kad objekts bija jāpieņem ekspluatācijā. Projektēšanas stadijā būvvalde nebija pievērsusi pietiekamu uzmanību projekta kvalitātei – nebija precīzas dokumentācijas, līdz ar to nav iespējams kontrolēt, piemēram, lietotos materiālus u.tml. Būvvalde nevar lemt par arhitektūras kvalitāti, vienīgais likums, kas šo jautājumu nedaudz regulē ir Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums.

I.Urtāne: vislabākais veids, ka Padome operatīvi risina.

J. Dambis: Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likuma 14.pants nosaka: „Jaunu ēku būvniecība Rīgas vēsturiskā centra publiskajā ārtelpā pieļaujama tikai pēc atklātos arhitektūras konkursos iegūtiem projektiem, to publiskas izvērtēšanas un izskatīšanas Padomē un saskaņošanas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju.” Šajā gadījumā jāvērtē likumdevēja mērķis/ideja – piemērot šo pantu gadījumos, ja tiek būvēta jauna ēka. Konkrētais priekšlikums paredz uzstādīt īslaicīgas lietošanas būvi, ko uzstāda uz laiku un ko pēc būtības vērtējot ir iespējams pārvietot. Līdz ar to uzskatu, ka šajā gadījumā šī panta prasības nav jāpiemēro. Gadījumos, ja ir paredzēta pagaidu būve un tā skar plašu teritoriju, varētu rīkot konkursu. Jāizšķir gadījumi, kad tiek būvēts, kas neliels un gadījumi, kad tiek būvēts, kas nozīmīgs vai skar plašāku teritoriju. Piekrīt izskanējušam viedoklim, ka šādus jautājumus izvērtē institūcijas.

Pēc diskusijām tiek nolemts balsot par diviem lēmumiem: par situāciju kopumā un konkrēto gadījumu.

Padome balso par lēmumu:

1. Ja Rīgas pilsētas būvvalde un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija saskaņo īslaicīgas lietošanas būves ieceri, tad arhitektūras ideju konkurss nav jāriko. Ja institūciju viedoklis atšķiras, tad par arhitektūras ideju konkursa nepieciešamību lemj Padome.

Par – 7: J.Asaris, A.Cinis, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, J.Zilgalvis.

Pret – nav.

Atturas – nav.

Lēmums: Ja Rīgas pilsētas būvvalde un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija saskaņo īslaicīgas lietošanas būves ieceri, tad arhitektūras ideju konkurss nav jāriko. Ja institūciju viedoklis atšķiras, tad par arhitektūras ideju konkursa nepieciešamību lemj Padome.

2. Arhitektūras ideju konkurss pārtikas tirdzniecības – kafējnīcas paviljona (īslaicīgas lietošanas būve) uzstādīšanai Peldu ielā b/n Rīgā nav nepieciešams.

Par – 7: J.Asaris, A.Cinis, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, J.Zilgalvis.

Pret – nav.

Atturas – nav.

Lēmums: Arhitektūras ideju konkurss pārtikas tirdzniecības – kafējnīcas paviljona (īslaicīgas lietošanas būve) uzstādīšanai Peldu ielā b/n Rīgā nav nepieciešams.

4.

Viesnīcas pārbūve un paplašināšana Mārstaļu ielā 3, Rīgā. Projektētājs un iesniedzējs: SIA „Arhitekta J.Pogas birojs” (pamatojoties uz Rīgas pilsētas Būvvaldes lēmumu lūgt RVC SAP viedokli par ideju konkursa nepieciešamību).

J. Poga informē par ieceri. Paredzēts pārbūvēt un paplašināt viesnīcu „Radi un draugi”. Projekta gaitā paredzēts risināt transformatoru apakšstacijas pārcelšanu. Paredzēts ēku paplašināt, būvējot jaunu apjomu zemesgabala pagalmā un gar Peldu ielu. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija izvērtējot ieceri ir ieteikusi Būvvaldei izskatīt iespēju jaunbūves risinājumam Peldu ielā rīkot arhitektūras ideju konkursu. Rīgas pilsētas būvvalde izvērtējot šo ieteikumu ir lūgusi Padomes viedokli par ideju konkursa nepieciešamību. Ieceres koncepcija: Peldu ielā, kur parādās fasādes variants – varētu parādīties Mārstaļu ielas 3 vecā fasāde. Ēku paredzēts sabloķēt ar blakus esošo skolu. Ar kaimiņiem šis jautājums ir pārrunāts un šobrīd iebildumu nav. Vēlas saņemt Padomes viedokli par: 1) ieceri kopumā un 2) arhitektūras ideju konkursa rīkošanas nepieciešamību, vai būvniecību varētu uzskatīt par rekonstrukciju.

Izsakās: A.Cinis, J. Dambis.

A.Cinis: Būvvaldes padome izvērtējot šo jautājumu nesaredzēja problēmu ar arhitektūras kvalitāti. Jautājums ir vai ieceri uzskatīt par rekonstrukciju vai jaunbūvi, un līdz ar to no tā izrietoša prasība par arhitektūras ideju konkursa nepieciešamību.

J. Dambis: vērtējot konkrēto ieceri uzskata, ka šī nebūtu uzskatāma par jaunu būvniecību brīvā vietā. Šobrīd tiek turpināts projektēšanas darbs un paredzēts transformēt jau esošu ēku. Pauž bažas, ka arhitektūras ideju konkursa rezultātā varētu iegūt kādus pārsteigumus, kas izjauktu saskaņu ar sākotnējo ieceri.

Pēc diskusijas tiek nolemts balsot par lēmumu.

Padome balso par lēmumu: Kopumā viesnīcas pārbūves un paplašināšanas Mārstaļu ielā 3, Rīgā iecere ir atbalstāma un uzskatāma par pārbūvi, līdz ar to arhitektūras ideju konkurss nav jāriko.

Par – 7: J.Asaris, A.Cinis, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, J.Zilgalvis.

Pret – nav.

Atturas – nav.

Lēmums: Kopumā viesnīcas pārbūves un paplašināšanas Mārstaļu ielā 3, Rīgā iecere ir atbalstāma un uzskatāma par pārbūvi, līdz ar to arhitektūras ideju konkurss nav jāriko.

J. Poga iepazīstina ar ieceri. Piedāvājums ir tā sauktā „parazītarhitektūra” – uz ēkas jumta paredzēts novietot objektu, kas veidots vieglās konstrukcijās. Tiek izskatīts variants objektu būvēt no Latvijā ražotiem materiāliem. Piedāvāti divi varianti lasītavas izvietošanai uz jumta. Vēlas noskaidrot Padomes viedokli vai šāda pieeja būtu konceptuāli atbalstāma. Šajā gadījumā tas ir arhitektu biroja labdarības pasākums, jo projekts sagatavots bez atlīdzības. Ieceres dokumentācija var kalpot par pamatu, lai lūgtu naudu no domes, gan teritorijas labiekārtošanai, gan lasītavas izbūvei. Iespējams varētu rīkot plenēru/arhitektūras ideju konkursu. Šis risinājums kalpotu līdz skolas ēkas rekonstrukcijai. Uzskata, ka vizuāli jumtu ainavu risinājums neietekmētu negatīvi, šobrīd raugoties uz skolas jumtu no Pēterbaznīcas skatu torņa redzama monolīta jumtu plakne, šis būtu veids kā to vizuāli sadalīt.

Izsakās: A.Cinis, I.Urtāne, G.Princis, J.Asaris, V.Brūzis, J.Zilgalvis, J.Dambis, A.Kronbergs.

A.Cinis: Ļoti interesanta ideja un šajā gadījumā varētu rīkot arhitektūras ideju konkursu. No realizācijas viedokļa visticamākais būtu sponsoru piesaistīšana. Ierosinājums raisa pārdomas – šajā gadījumā risinājums skar ēku, ko nevar uzskatīt par vēsturisku, pilsētībūvnieciskā situācija arī netiktu bojāta, šajā vietā šāds objekts varētu būt. Tomēr tas būtu zināms precedents – ekskluzīva atļauja, ko nevar attiecināt uz visiem gadījumiem. Pretējā gadījumā atkārtosies situāciju un atkal parādīsies projekti, kas risinās dažāda veida jumta izbūves, pamatojot to ar pirkspēju. Līdz šim ir saņemtas pozitīvas atsauksmes no ārzemju kolēģiem par to, ka pilsētvide nav piesārņota ar dažādiem „interesantiem” objektiem. Ja tiktu rīkots arhitektūras ideju konkurss, tad šobrīd nav vērts apspriest piedāvāto ieceri.

I.Urtāne norāda, ka konkursa rīkošana šajā gadījumā rosinās publicitāte. Iespējams labāk būtu šo ieceri realizēt kā eksperimentu, vienlaikus ņemot vērā, ka objektam būs publiska funkcija, skolas darba nodrošināšanai. Līdz ar to šis īpašais risinājums būtu pamatojams.

G. Princis: pieļautu šādu risinājumu kā eksperimentu. Piedāvāta interesanta ideja. Uzskata, ka vislabāk eksperimentēt ar publiskām ēkām un publiskām funkcijām, šai gadījumā tā ir skola, kur mācās bērni un jaunieši, kas ir piemērota auditorija. Atbalsta šādu pieeju. Konkurss būtu vislabākais veids kā atrast arhitektonisko risinājumu, līdz ar to arī kļūdas iespēja ir pielīdzināma nullei.

J. Asaris sliecas piekrist A.Cinim. Izsaka bažas par to, ka vēlāk šis piemērs kalpotu kā precedents. Publiska būve un izmantošanas veids gan varētu būt pamatojums, bet arī citi, kas vēlētos līdzīgu risinājumu varētu to pamatot. Pievilcīga liekas ideja objekta būvēšanā izmantot Latvijā ražotu materiālu. Tomēr atkārtoti izsaka bažas, ka šis eksperiments var kļūt par kādu posmu turpmākajā ēku pārveidošanas ķēdē. Attiecībā par konkursa rīkošanu pauž viedokli, ka netiek projektēta atsevišķa jaunbūve, bet gan rekonstrukcija, līdz ar to arhitektūras ideju konkurss nav nepieciešams.

V. Brūzis norāda, ka jāveic ēkas kultūrvēsturiskā vērtības līmeņa novērtēšana, lai varētu lemt par jumta ainavas pārveidošanu.

J. Zilgalvis – novietne ar pārkari pāri ielai absolūti nav pieņemama. Pieņemams šķiet otrais variants. Realizējot šo ieceri tiktu „uzirdināta” jumtu ainavu, ko šobrīd veido plakans, padomju laikā radies jumts. Uzskata, ka šāda pieeja var būt arī citos līdzīgos gadījumos.

J. Dambis: nav pietiekami pamatota papildus telpu nepieciešamība. Pagaidām ir sagatavots piedāvājums. Tomēr, ja nav pamatota nepieciešamība, idejas realizēšana var izrādīties apgrūtināta. Uzskata, ka jārunā plašākā kontekstā par jumta ainavu un tās veidošanas principiem. Diskusijā jāvienojas par pieeju, pēc tam vērtējot konkrēto priekšlikumu. Pretējā gadījumā tas kalpos kā precedents. Jautājums izvērtēšanai nav

sagatavots. Patīk jauni risinājumi, kas mūsdienīgi risina vidi, bet jāņem vērā, ka Rīgas vēsturiskais centrs iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma objektu sarakstā, līdz ar to jāievēro UNESCO ekspertu rekomendācijas. Izsaka priekšlikumu Padomē papildus pieaicināt speciālistus, kas ir pievērsuši uzmanību jumta ainavai, siluetai. Mums ir arī bēdīga pieredze, kur dažādiem risinājumiem jumta ainava ir sabojāta. Jāvienojas par to, kas būtu pieļaujams ņemot vērā vidi.

A.Kronbergs: jautājums ir par principu, vai vispār ko tādu var darīt, nav jālemj par konkrētiem risinājumiem. Viedoklis: ir viens iemesls kādēļ par šo ieceri var diskutēt – muca (savulaik izstrādāta iecere) bija privāts objekts, bet šobrīd ir runa par skolas ēku. Tā ir sabiedriski nozīmīga ēka – jaunatnei veltīta māja. Tas ir attaisnojums, kādēļ eksperiments būtu pieļaujams. Projekta saturiskā pazīme ir atšķirīga. Tas būtu signāls sabiedrībai, ka mūs interesē izglītības iestādes, bērni, jaunieši.

A.Cinis: nenoliedz iespēju, ka piedāvātais risinājums varētu būt, bet jāriko arhitektūras ideju konkurss. Jābūt iespējai vēlāk tikt galā ar privātām vēlmēm. Konkurss varētu piedalīties jebkurš, ne tikai arhitekti, tādējādi sekmējot inovācijas. Līdz ar to projekts pārvērstos par akciju, kuras mērķis nav tikai izvietot kastīti uz jumta, bet kaut kas plašāks. Būtiskākais nav uzbūvēt, bet šo jautājumu „kustināt”.

V. Brūzis aicina analizēt tos piemērus, kas Rīgā jau realizēti – viesnīca „Alberts” (zemes gabala robežās) un sociālisma laikā tapusi ēka uz Dzirnavu ielas (sarkanās līnijas). Jāanalizē lelas ainavas telpa un sarkanās līnijas.

I.Urtāne: grib atgriezties pie objekta saturiskās puses. Šādā veidā būtu iespējams risināt Padomju laikā celto skolu paplašināšanu, padarot tās interesantākas. Veidojas situācija, ka skolas atrašanās vietas dēļ – pilsētas vēsturiskais centrs – ir liegta iespēja ēku attīstīt.

J. Dambis: ir izstrādāts projekts skolas ēkas rekonstrukcijai, vai ir zināms, kas notiks ar rekonstrukcijas ieceri? Ja realizē lasītavas projektu, kas nākotnē paliks no esošās ēkas?

G. Princis: iespējams, ka rekonstrukcijas projekts ir resursietilpīgs un ir atlikts uz nenoteiktu laiku, bet situācija ir jārisina, un ir iespējami īslaicīgāki risinājumi.

J. Dambis: būtu nepieciešama skaidra vīzija no īpašnieka par to, kas ar objektu nākotnē notiks.

A.Cinis: jāsaprot, ka finansējums pilsētai ir samērā ierobežots. Ja nebūs ES fondiem un infrastruktūras projektiem paredzēts finansējums iespējas realizēt skolas rekonstrukcijas projektu ierobežotas, jo pilsētā ir arī daudzi citi nozīmīgi objekti. Šobrīd par finansējuma iespējam nav skaidrības, līdz ar to grūti prognozēt nākotni. Jāvērtē divas atšķirīgas lietas: piedāvājums uzbūvēt lasītavu, otra lieta – ideja, kas veicina domāšanu. Direktors ar šo ieceri pozicionē skolu, arī jumts kļūst interesantāks.

J. Poga: šobrīd ideja ir uzlikta uz papīra, lai var parādīt citiem. Varētu būt interesanti ideju attīstīt plenāra/ātro ideju formā, procesā iesaistot studentus un skolniekus. Tomēr konkursu ir vērts rīkot tikai tādā gadījumā, ja pēc tam ideja tiek attīstīta un realizēta, pretējā gadījumā tā būs tāda vingrināšanās. Visiem jāsaprot, ka tas objekts ir kā tāda “piepe”, kas ir uzlikta uz laiku.

A.Kronbergs izsaka šaubas par objekta statusu – pagaidu, ja būs ieguldīti tik lieli resursi un radīts dizaina objekts. Skolai tas ir ideoloģisks akts ar sociāli izglītojošu nozīmi. Piekrīt J. Dambim, ka nav apkopojuma par jumta risinājumiem. Iespējams uz šī pamata jāriko diskusija.

A.Cinis: ja šāda saruna tiek rīkota arhitektu vidē, skaidrs, ka arhitekti ierosinājumu atbalstīs pamatojot to ar radošām aktivitātēm. Īsti neredz sarunas rezultātu.

J. Dambis: nepieciešama plašāka diskusija, kādos gadījumos pieļaujami neordināri, drosmīgi risinājumi. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija varētu šādu diskusiju par jumtiem vēsturiskajā ainavā sarīkot. Pēc tam lemt par konkrēto ieceri.

Pēc diskusijām tiek nolemts balsot par lēmumu.

Padome balso par lēmumu: Atlikt lēmuma pieņemšanu. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai sarīkot diskusiju par jumtiem vēsturiskajā ainavā. Par konkrēto ieceri – lasītavas pagaidu telpas izbūve – lemt pēc diskusijas.

Par – 7: J.Asaris, A.Cinis, J.Dambis, A. Kronbergs, G.Princis, I.Urtāne, J.Zilgalvis.

Pret – nav.

Atturas – nav.

Lēmums: Atlikt lēmuma pieņemšanu. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai sarīkot diskusiju par jumtiem vēsturiskajā ainavā. Par konkrēto ieceri – lasītavas pagaidu telpas izbūve – lemt pēc diskusijas.

Sēdi slēdz: plkst. 16:50.

Sēdi vadīja:

A. Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J. Asaris

A.Cinis

J.Dambis

G.Princis

I.Urtāne

J.Zilgalvis

Protokolēja:

K.Geile